Podsetnik za biračko mesto

> **Ukratko:** šta treba proveriti na biračkom mestu 25. 10. 2026, redom kojim teče dan, za članove biračkog odbora i posmatrače. Svaka stavka sažima pravilo iz RIK-ovog Priručnika za rad biračkih odbora i vodi na njegov odeljak. Ako se razlikuju, važi priručnik. 🅱 Za štampu postoji PDF na A4 papiru.

Pre otvaranja

- Birački odbor se okuplja **najkasnije u 6.00**. Član ili njegov zamenik treba da bude prisutan od okupljanja do kraja popunjavanja zapisnika. Član i zamenik smeju da budu prisutni istovremeno. → 3
- Vreća sa materijalom stiže zapečaćena plavom sigurnosnom zatvornicom i ne sme se otvoriti pre nego što se odbor okupi. Predsednik seče zatvornicu makazama i čuva je, jer se posle glasanja predaje lokalnoj izbornoj komisiji. → 2, 3.1
- Sadržaj vreće se upoređuje sa zapisnikom o primopredaji. Listići stižu u kovertama po 100 i, po pravilu, jednoj koverti sa ostatkom. Koverte po 100 se prebroje bez otvaranja, a otvara se samo koverta sa ostatkom i broje se listići u njoj. → 3.1
- Glasanje ne može da počne bez ovog materijala: Zbirna izborna lista, izvod iz biračkog spiska (i poseban izvod, ako ga ima), glasački listići, kontrolni list, glasačka kutija, jedan sprej, jedna UV-lampa, paravani, jemstvenik i nalepnice za kutiju. Ako listića ima manje nego birača, glasanje ipak počinje. → 3.1
- Mesta od ulaza do kutije idu ovim redom: UV-lampa, identitet, izvod, sprej, listići, poučavanje birača, posmatrači, paravani, kutija. Kartonski paravani se okreću otvorom prema zidu, a između njih je najmanje jedan metar. → 3.2
- U prostoriji i neposredno ispred nje ne sme biti stranačkih simbola ni propagandnog materijala, i to ceo dan. Odbor ga uklanja, a ako ne može, obaveštava lokalnu izbornu komisiju. → 3.2
- Odbor određuje tri poverenika za glasanje van biračkog mesta. Predložila su ih tri različita predlagača, a bar jednog opoziciona lista. Određuje i člana koji popunjava kontrolni formular. → 3.3
- Pre otvaranja se popunjavaju tačke 1–4 zapisnika. U tačku 4 ide broj birača iz izvoda, plus dodati i minus brisani iz spiska naknadnih promena, plus birači iz posebnog izvoda za Vojsku Srbije. Ako je RIK poslao obaveštenje sa konačnim brojem birača, prepisuje se taj broj. → 3.4

Otvaranje i glasačka kutija

- Biračko mesto je otvoreno **od 7.00 do 20.00**, bez prekida. Vreme otvaranja odmah se upisuje u tačku 5. → 4
- Kutija se proverava tek kad dođe prvi birač. Taj birač najpre prolazi proveru UV-lampom, identiteta i izvoda, a odbor proverava i da on nije član tog odbora. → 4
- Kutija mora biti ispravna i prazna. Kontrolni list potpisuju svi prisutni članovi i zamenici i prvi birač, a zatim list ide u kutiju. Kutija se pečati jemstvenikom i nalepnicama sa grbom, a nikada nalepnicama za koverte. → 4
- U tačku 6 se upisuje ime i prezime prvog birača, a u tačku 7 broj pod kojim je upisan u izvod. Tek tada prvi birač glasa. → 4

Svaki birač, istim redom

1. **UV-lampa** na kažiprstu desne ruke. Ako ima traga mastila, birač ne glasa i odmah napušta biračko mesto. Izuzetak je član odbora koji rukuje sprejom: on glasa uz rešenje o imenovanju. → 5
2. **Identitet:** važeća lična karta ili pasoš, a u Vojsci Srbije i vojna legitimacija, u zavodu za izvršenje krivičnih sankcija i isprava zavoda. Istekla isprava važi samo uz potvrdu MUP-a da je podnet zahtev za novu. Vozačka dozvola ne važi. Poziv za glasanje nije obavezan. → 5
3. **Izvod:** proveravaju se ime i JMBG, jer ima birača sa istim imenom. Zaokružuje se redni broj i birač se potpisuje. Ako birača nema u izvodu, gleda se spisak naknadnih promena. Ako je birač menjao prezime, traži se i pod drugim prezimenom, a glasa samo ako se JMBG slaže. **Dopisivanje u izvod je zabranjeno** i razlog je za poništavanje glasanja. → 5
4. **Sprej** na kažiprst desne ruke. Birač koji to odbije ne dobija listić. → 5
5. **Listić i pouka:** glasa se za jednu listu, zaokruživanjem rednog broja. Glasanje je tajno i slobodno, a listić se presavija pre ubacivanja. → 5
6. **Paravan ili kabina,** po izboru birača. Iza jednog paravana je samo jedan birač, osim kad glasa uz pomagača. → 5
7. **Kutija:** član odbora kod kutije pazi da birač ubaci presavijen listić. Ako posumnja da birač nije ubacio listić, odbor obaveštava policiju i lokalnu izbornu komisiju. → 5

Red i tajnost tokom dana

- U prostoriji sme biti najviše onoliko birača koliko ima paravana i kabina. Niko ne prilazi paravanu dok birač popunjava listić, i niko ne sugeriše biraču za koga da glasa. → 5
- Red narušava ko neovlašćeno snima ili fotografiše, telefonom javlja ko je glasao, pravi spiskove birača van izvoda ili ističe propagandni materijal. Dozvoljeno je beleženje crtica o izlaznosti na posebnom papiru, a taj broj mora biti dostupan svim članovima odbora. → 8
- Na biračkom mestu smeju da budu članovi biračkog odbora, lokalne izborne komisije i RIK, birači dok glasaju, akreditovani posmatrači i mediji uz najavu. Odbor sme da udalji posmatrača koji krši red, koristi telefon ili ometa rad, i o tome odmah obaveštava lokalnu izbornu komisiju. → 8
- Prekid glasanja se upisuje u tačku 8, a njegov razlog i trajanje u 8.1 i 8.2. Ako prekid traje duže od sata, glasanje se produžava za isto toliko. Isto važi kad se otvaranje odloži za više od sata. → 8
- Policija i komunalna milicija ulaze samo na poziv predsednika odbora, zbog narušenog reda. Izuzetak su policajac i komunalni milicionar upisani u izvod tog mesta, koji dolaze da glasaju bez oružja i drugih sredstava prinude. → 8

Glasanje van biračkog mesta

- Dozvoljeno je samo zbog teške bolesti, starosti ili invaliditeta, i samo na području biračkog mesta. Birač se prijavljuje lokalnoj izbornoj komisiji ili odboru najkasnije do 11.00 na dan glasanja. Posmatrači imaju pravo da prisustvuju. → 6
- Kod birača: identitet, UV-lampa, birač potpisuje potvrdu, pa tek onda sprej i listić. Birač stavlja listić u posebnu kovertu, a poverenici je pečate pred njim. → 6
- Na biračkom mestu predsednik otvara službenu kovertu. Samo ako je u njoj potpisana potvrda, zaokružuje se broj u izvodu, upisuje se „glasao van b.m.“, a listić iz posebne koverte se presavijen ubacuje u kutiju. Ako potvrda nije potpisana ili je nema, ništa se ne upisuje, a posebna koverta se ne otvara: listić se ubraja u neupotrebljene i predaje se zapečaćen uz njih. → 6

Zatvaranje

- U 20.00 glasaju svi koji su se zatekli na biračkom mestu ili neposredno ispred njega. Jedan član odbora staje iza poslednjeg u redu, a kad i poslednji glasa i izađe, prostorija se zaključava. Ranije zatvaranje je dozvoljeno samo ako su glasali svi upisani birači, a rezultat se tada ne sme objaviti pre 20.00. → 9

Brojanje

Brojanju moraju da prisustvuju svi članovi odbora ili njihovi zamenici. Predsednik je dužan da podstiče članove sa opozicione liste da posebno provere kutiju, razvrstavanje i brojanje. Redosled: → 10

1. Broj upisanih birača iz tačke 4 zapisnika prepisuje se u kontrolni formular.
2. **Broj birača koji su izašli** (11.1) dobija se brojanjem potpisa u izvodu, spisku promena i posebnom izvodu, i napomena „glasao van b.m.“.
3. Odbor utvrđuje da je kutija bila zapečaćena i ispravna, i **tek tada je otvara**. Proverava da li je u njoj kontrolni list, popunjen i potpisan od prvog birača i bar jednog člana odbora, i to upisuje u tačke 10 i 10.1 zapisnika. Ako nije tako, lokalna izborna komisija poništava glasanje.
4. Broje se listići u kutiji (11.2). Kontrolni list nije glasački listić.
5. Listići se razvrstavaju na nevažeće (11.3) i važeće (11.4), a važeći se broje po listama (11.5).

Nevažeći je prazan listić, listić sa dve ili više zaokruženih lista i svaki iz kojeg se ne može pouzdano utvrditi za koga je birač glasao. **Važeći** je svaki listić iz kojeg se to sa sigurnošću vidi, i kad je birač zaokružio ili podvukao naziv ili deo naziva liste, ime nosioca ili ime i prezime prvog kandidata. Komentar, crtež ili precrtane druge liste ne čine listić nevažećim. → 10

Računska provera pre upisa u zapisnik: → 10.2

- zbir glasova svih lista (11.5) jednak je broju važećih listića (11.4);
- važeći i nevažeći zajedno (11.4 + 11.3) jednaki su broju listića u kutiji (11.2);
- listića u kutiji (11.2) nije više nego birača koji su izašli (11.1);
- birača koji su izašli (11.1) nije više nego upisanih (tačka 4).

Ako se brojevi ne slažu, sabiranje se ponavlja, a ako greška ostane, ponovo se utvrđuju rezultati koji se ne slažu. Rezultat se ne usklađuje po svaku cenu. Manje listića nego izašlih birača nije nepravilnost, ali je **više listića razlog za poništavanje glasanja**. Uz bilo kakvu dilemu oko rezultata odbor se obavezno konsultuje sa izbornom komisijom. → 10.1

Zapisnik

- Piše se čitko, i nijedna rubrika ne ostaje prazna: upisuje se „0“ ili „-“. → 10.3
- Pogrešan podatak se ne prepravlja, nego se precrta i pored njega upiše ispravan, uz potpis onog ko ispravlja. → 10.3
- **Ako član ima primedbe,** u tački 16 se zaokružuje „DA“, a član predaje predsedniku posebnu ispravu sa primedbama. Predsednik u tačku 16.1 upisuje ime tog člana i potpisom potvrđuje prijem. Isprava je sastavni deo zapisnika. → 10.3
- Zapisnik potpisuju svi članovi ili zamenici odsutnih članova, a potpis u evidenciji prisustva ne zamenjuje taj potpis. Česte formalne nepravilnosti su manje od tri potpisa, strana koja nedostaje, fotokopija umesto originala i ispravka bez potpisa. → 4, 10.1, 10.3
- Od šest primeraka zapisnika dva idu lokalnoj izbornoj komisiji, jedan se ističe na biračkom mestu, a tri dobijaju članovi koje su predložile liste sa najviše glasova na tom mestu. → 10.3
- Posmatrač sam upisuje i potpisuje primedbe u Zapisniku o posmatračima, a četiri od njegovih šest primeraka dobijaju posmatrači prisutni na kraju. → 10.4

Posle glasanja

- Materijal se predaje lokalnoj izbornoj komisiji bez odlaganja, a **najkasnije 26. 10. do 8.00**. Predaje ga predsednik ili njegov zamenik, a prima bar dva člana komisije sa predloga različitih predlagača. Primopredaji smeju da prisustvuju članovi odbora, predstavnici lista i posmatrači. → 10, 11

Izvori

- RIK: Priručnik za rad biračkih odbora 2026 (ćirilica) i latinično izdanje